

Eva Tomášková

eva.tomaskova@law.muni.cz

HDP a HNP

Ekonomie

Sektory trhu

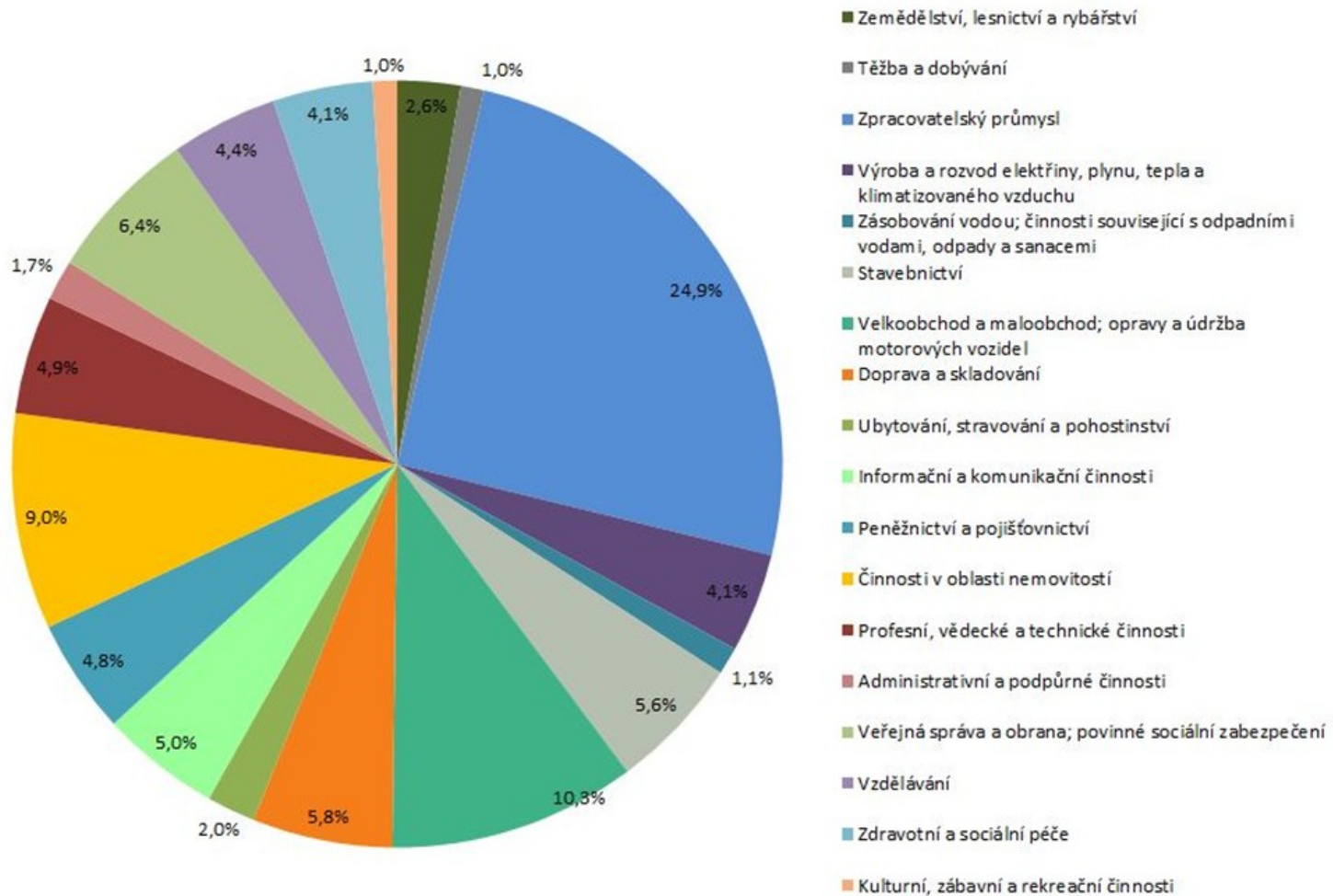
- NH je tvořeno soustavou podnikatelských jednotek s různou činností.
- Sektory trhu - seskupení hospodářských odvětví na základě podobných znaků
- Národní hospodářství je členěno na sektory:
 - Primární
 - Sekundární
 - Terciální
 - Kvartérní
- Základní členění sektorů trhu se používá pro hrubé vymezení výkonnosti jednotlivých ekonomik a vyjádření jejich HDP.

Sektory v ČR

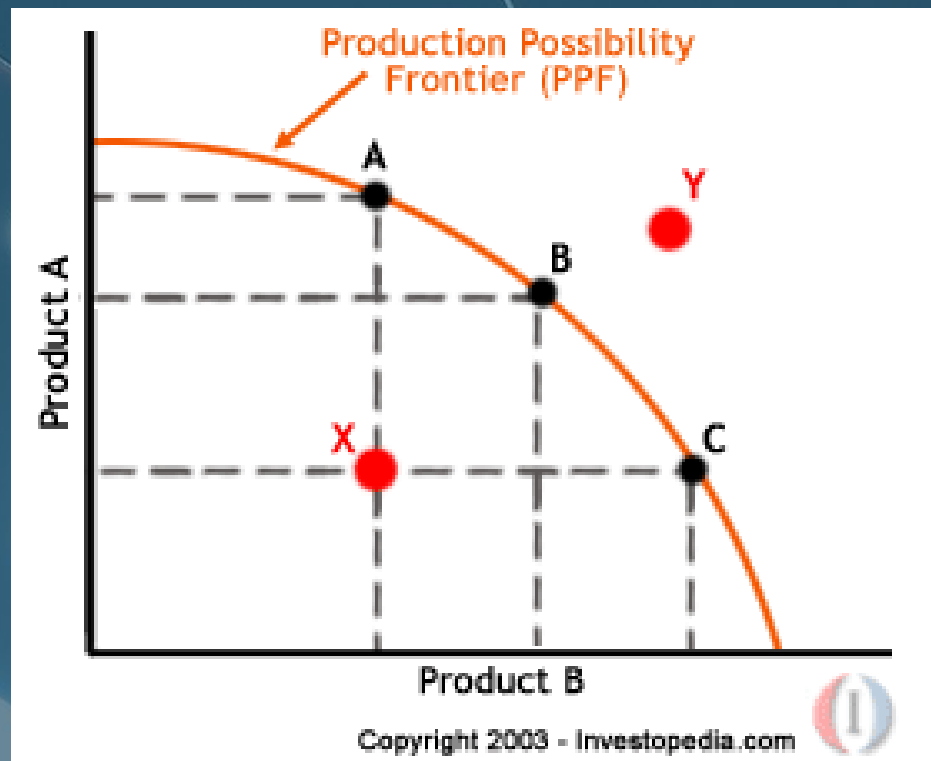
- **Podíl sektorů na ekonomice ČR**
 - Největší podíl: zpracovatelský průmysl, obchod se zbožím a nemovitostmi, stavebnictví, doprava a skladování → v součtu více jak polovina HDP
 - Průmyslová výroba: asi třetinový podíl na výkonu českého hospodářství
 - Zemědělství: pouze 3% podíl
- **Zaměstnanost v jednotlivých sektorech**
 - Služby: cca 56 % ekonomicky aktivních obyvatel
 - Průmysl: cca 40 % ekonomicky aktivních obyvatel
 - Zemědělství: necelá 4 % ekonomicky aktivních obyvatel
- <https://www.czso.cz/csu/czso/makroekonomika-vqmpuoqkho>

Sektory v ČR – podíl na HDP v ČR

Hranice produkčních možností

- kombinace statků, které je možné v ekonomice maximálně vyrobit s danými výrobními zdroji a danou použitou technologií
- předpokládá, že všechny výrobní faktory jsou využívány efektivně

HDP roste, máme se nejlépe v historii
a když to ještě chvíli vydrží, tak už nebudeme
jezdit ve Felicii, ale ve Fabii.

HDP

- HDP = souhrn veškeré finální produkce zboží a služeb vyrobené v určité zemi během jednoho roku.
- nezachycuje stínovou ekonomiku, produkci externalit, netržní produkci.
 - hrubý DP – zahrnuje všechny investice
 - čistý DP – zahrnuje pouze čisté investice
- Národní důchod = součet veškerých příjmů, které získávají vlastníci výrobních faktorů využitých k vytvoření produkce

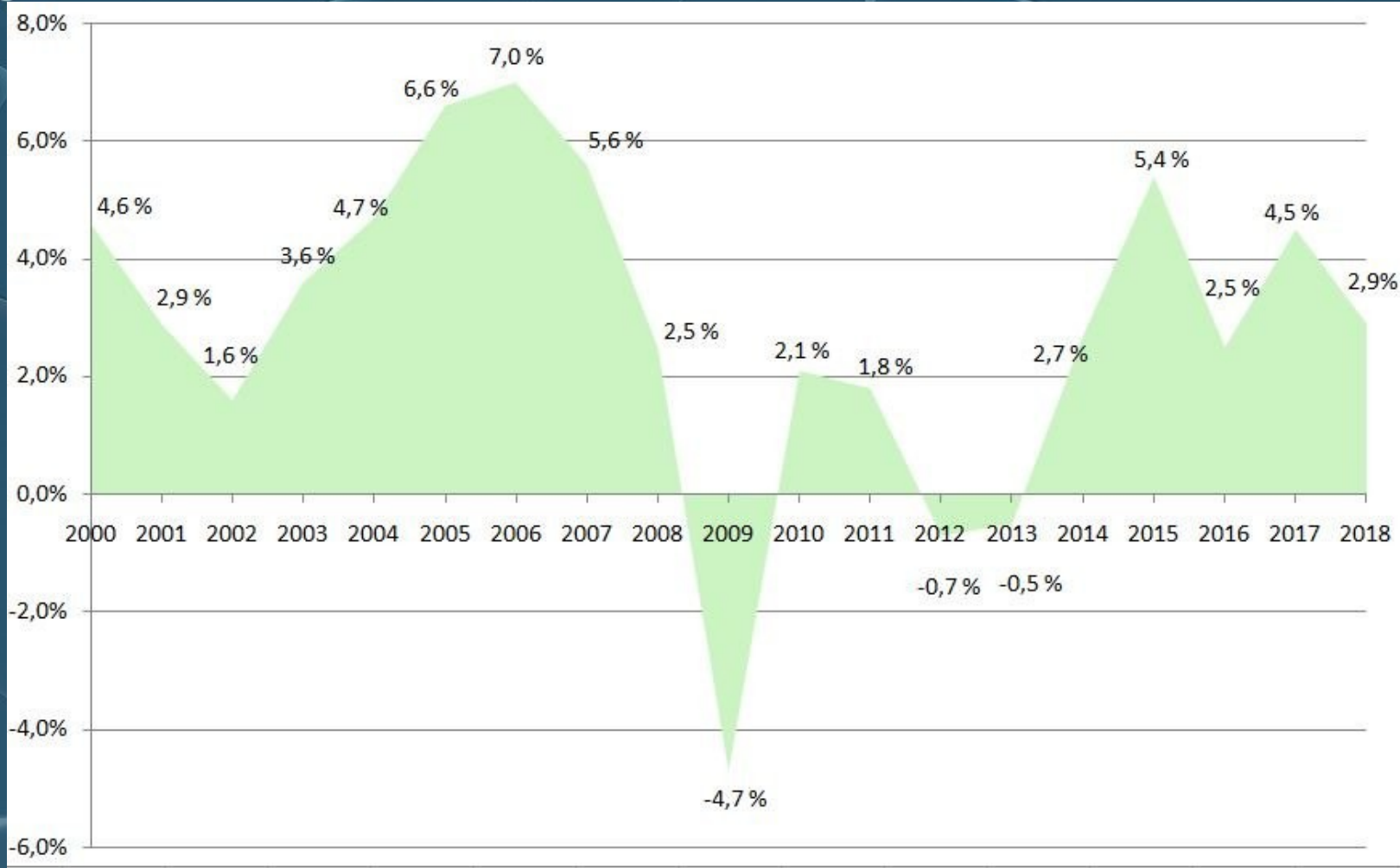

HNP

- HNP = celková tržní hodnota konečných výrobků a služeb vyprodukovaných za jeden rok výrobními faktory určitého státu
 - nominální HNP – měřený v běžných cenách
 - reálný HNP – měřený ve stálých cenách
- je však méně využíván i z toho důvodu, že získat data a podklady pro výpočet HNP je náročnější

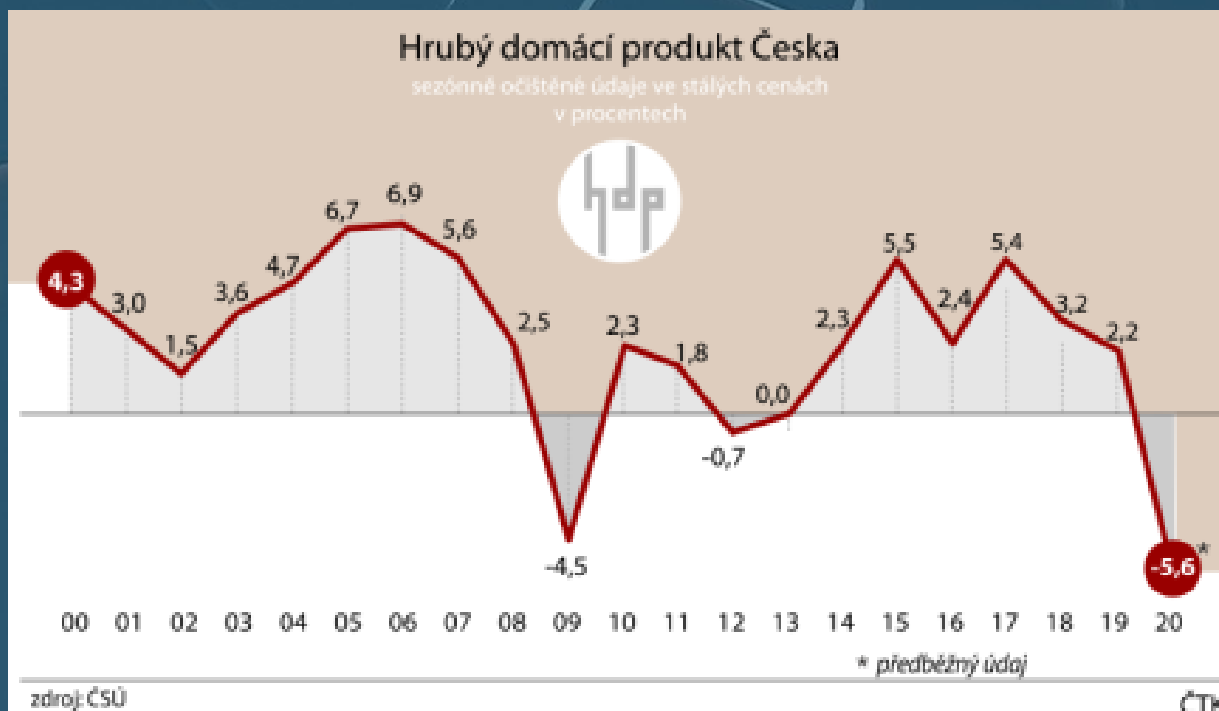

HDP v ČR

Vývoj ekonomiky v ČR

Zdroj: <https://www.finance.cz/523878-rust-hdp-cesko/>

DNES AKCE BALÍČEK
VOLÁNÍ, SMS A
EXTRA DATA V CENĚ

VÁCLAV VEVERKA

Přesně dle smlouvy, balíček s extra daty v ceně.
Máte tam údaje HDP za první pololetí roku 2018...

Nominální produkt

- - HDP, HNP vyjádřený v tržních cenách běžného roku
- - měří celkovou hodnotu zboží, služeb za dané určité období v běžných cenách
 - - běžné ceny = ceny období, v němž jsou zboží a služby vyprodukovány

Nominální produkt

- Změna velikosti NP se mění v závislosti na:
 - a) změnách tržních cen výrobků a služeb
 - b) změnách objemu prodaných výrobků a služeb

Reálný produkt

- – reálný HDP měří celkovou hodnotu zboží a služeb (množství produkce) za dané období ve stálých cenách
 - – stálé ceny = ceny určitého výchozího období, které jsme si zvolili
- – reálný HDP měří celkové množství produktu, zatímco nominální HDP jeho současnou peněžní hodnotu
 - – tzn. jde o nominální HNP očištěný od inflace

Reálný produkt

- velikost reálného produktu se mění v závislosti na:
 - – objemu a struktuře vyrobených výrobků a služeb

Hrubý x čistý HDP

- Rozdíl představují tzv. obnovovací investice
- čistý produkt zahrnuje pouze čisté investice
- je velmi náročné vyčíslit hodnotu a poměr obnovovacích a čistých investic - je možné čisté investice zjistit také odečtením tzv. amortizace (odpisů vyjadřujících opotřebení)

Možnosti růstu HDP

1. zvýšení zaměstnanosti – neexistuje 100% zaměstnanost
2. zvýšení produktivity práce – vyrábět kvalitně a levně
3. úspory obyvatelstva, které umožňují vyšší investice do nových technologií

Výpočet HDP

- Produkční metoda
 - $HDP = \text{Produkce} - \text{Mezispotřeba} + \text{Daně z produktů} - \text{Dotace na produkty}$
- Výdajová metoda
 - $HDP = C + I + G + (Ex - Im)$, kde
 - C - výdaje domácností na spotřebu
 - I – soukromé hrubé domácí investice
 - G – vládní výdaje na nákup výrobků a služeb
 - $(Ex - Im)$ – čistý export
- Důchodová metoda
 - hrubé mzdy, tedy mzdy před zdaněním,
 - renty (plynoucí z vlastnictví půdy) a další příjmy z vlastnictví,
 - čisté úroky (rozdíl mezi obdržеныmi a placenými úroky),
 - příjmy ze samozaměstnání,
 - hrubé zisky korporací (ze kterých se následně platí daň ze zisku, část se může rozdělovat prostřednictvím dividend mezi akcionáře, zbylý zisk zůstává jako nerozdělený)
 - nepřímé daně (čistý národní produkt)
 - obnovovací investice (hrubý národní produkt)

Vliv HDP na ekonomiku

- Vyšší zisky podniků - nárůst akciových kursů
- Je to umělá veličina – vyjadřuje kvantitu a NE kvalitu! / Německo 1989/

Situace v ČR

- HDP v ČR – grafy, mapy
 - <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=30832>
- Historická ročenka vývoje HDP, mapy srovnání
 - https://www.czso.cz/csu/czso/5013-12-n_2012-12

Nemyslím, že bychom byli z krize venku.
V nejistých dobách mívá ekonomická krize tvar písmene W.

Ale v dnešní době globální internetové ekonomiky
očekáváme průběh ve tvaru www.

Ukazatele ekonomického blahobytu I.

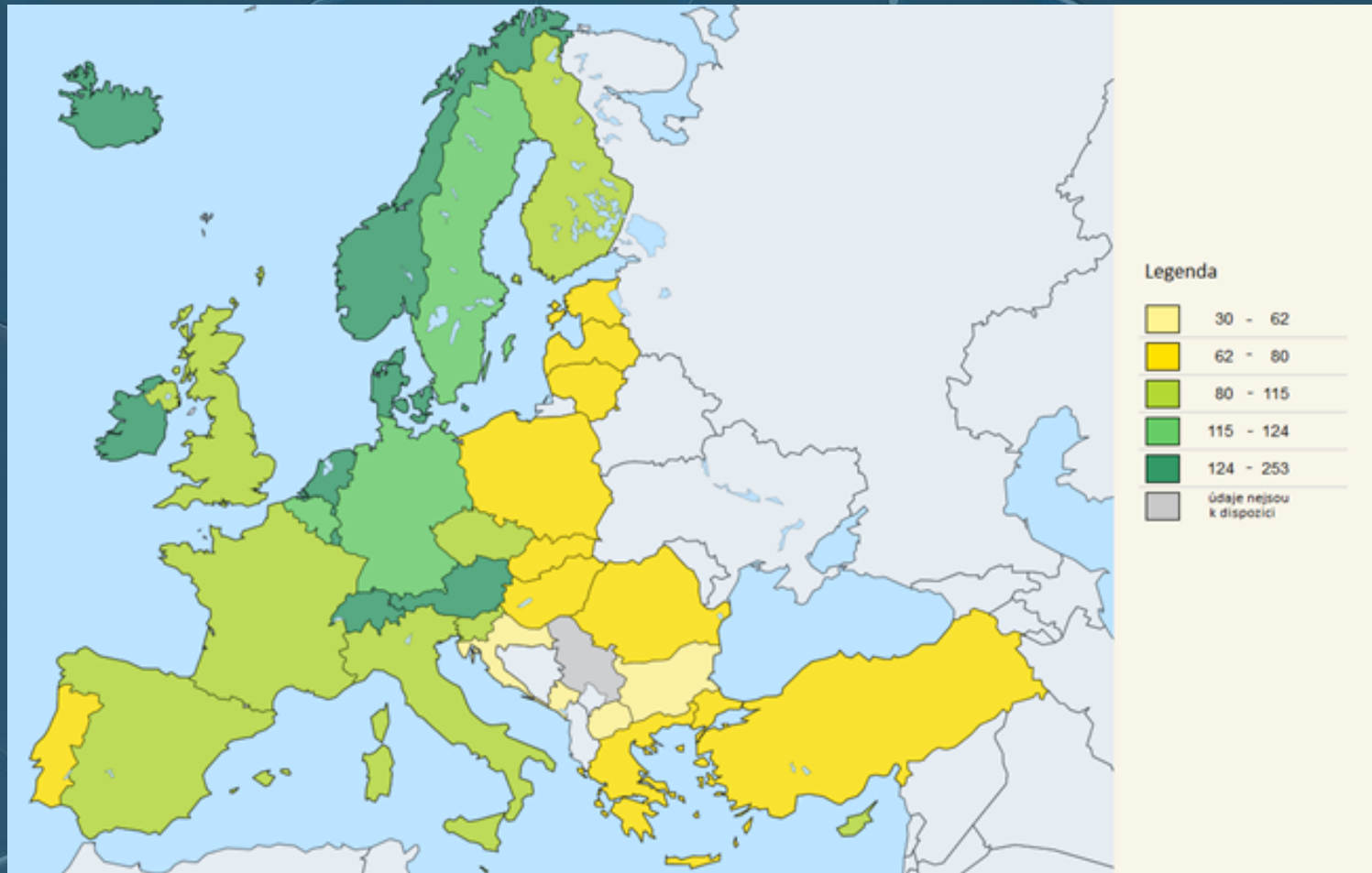
- snaží se o širší hodnocení kvality života, nezaměřují se úzce na výkon. Mezi dimenze ukazatelů blahobytu patří:
 - hmotná životní úroveň (důchod, spotřeba a bohatství),
 - zdraví,
 - vzdělání,
 - osobní aktivity, včetně pracovních,
 - účast na politice a vládnutí,
 - společenské styky a vztahy,
 - životní prostředí,
 - nejistota ekonomická i fyzická

Ukazatele ekonomického blahobytu II.

- Čistý ekonomický blahobyť
 - $NEW = HDP + \text{šedá a černá ekonomika} + \text{produkce pro vlastní potřebu} - \text{negativní dopady hospodářské činnosti (záporné externality trhu)}$
- Index udržitelného ekonomického blahobytu (ISEW)
 - navíc např. změny v rozdělení příjmů, následky za poškození životního prostředí
- Index ekonomického blahobytu (IEWB)
 - navíc např. ochranu před sociálními riziky či sociální nerovnost
- Index lidského rozvoje (HDI)
 - navíc např. očekávanou délku života, gramotnost a počet let školní docházky

Evropský srovnávací program

Dobrá zpráva je, že na krátkou chvíli jsme rostli dokonce rychleji než Slovensko. Ta smutná je, že to považujeme za dobrou zprávu.